...amb ISABEL GOMIS, TOVAR MATILLA, NEUS TURU I JESÚS HERNÁNDEZ

Acostumats a posar sempre en primer pla l'alumnat quan es parla de l'aprenentatge i ensenyança escolars, ens sembla que, en aquest cas, podem cedir, també, la categoria de vertaders i principals protagonistes als professors i professores, els quals, partint quasi del no res, han dibuixat els plànols i estan construint i embellint un nou cicle educatiu per a l'escolaritat, el de 12-14, el primer cicle de la Secundària Obligatoria.

Comunicació Educativa ha convidat a parlar sobre aquest cicle 12-14 a quatre professors de Secundària

que han contribuït des dels primers moments a la seva configuració. No s'han volgut atribuir la responsabilitat de parlar en nom de tots els professors i professores del cicle, sinó que es limiten a expressar les pròpies experiències i opinions; però podem estar ben convençuts que per la seva trajectòria i dedicació són ben representatives. Amb ells conversem sobre la imatge d'aquest cicle 12-14 de l'Educació Secundària Obligatoria.

Els participants en aquesta Taula Rodona són Isabel Gomis Rabassa (I.G.), coordinadora pedagògica de l'IES *Joan Guinjoan* de Riudoms, en comissió de serveis per centre de nova creació; Tovar Matilla Matilla (T.M.), coordinadora de 2n cicle de l'ESO, professora d'Institut de Formació Professional (actual IES *Domènec i Muntaner* de Reus); Neus Turu Forés (N.T.), mestra de Primària i professora de l'IES *Martí Franqués* de Tarragona des de fa 2 anys; Jesús Hernández Jiménez (J.H.), mestre de Primària i coordinador del 1r cicle de l'ESO de l'IES *Domènec i Muntaner* de Reus. En nom de *Comunicació Educativa* ha conduït la taula rodona Enric Valls Giménez, professor de l'Ensenyament de Mestres a la facultat de Ciències de l'Educació i Psicologia de la URV.

Es tracta, de debò, d'un cicle *nou*? Què té, pròpiament, de nou el cicle 12-14? Us ve encara a la memòria la segona etapa de l'EGB quan penseu en el primer cicle de l'ESO?

N.T. La primera novetat que notes és que t'has de traslladar de centre per poder fer la mateixa feina o una feina molt semblant, com és treballar amb jovent de les mateixes edats que quan estava a Primària. I dic la mateixa feina, perquè estic pensant en les persones; si penso en el currículum que s'ofereix, no és exactament el mateix. No obstant això, fem ara moltes coses que els mestres ja fèiem, però que no estaven explicitades en veu alta; ara ho veiem avalat per documents. Em refereixo a la gent o col·lectius que en trobades, seminaris, escoles d'estiu, moviments de renovació pedagògica, etc. expressaven unes idees que ara s'han vist reflectides en la configuració d'un cicle educatiu.

J.G. Pensant en els alumnes, crec que en passar a la nova Secundària s'han trobat amb trets bastant diferents dels que tenia l'escola. Destaco, primer, l'aspecte organitzatiu, molt diferenciat en relació amb Primària, sobretot pel que fa al tractament de les matèries per crèdits i al fet d'estar amb professorat diferent que canvia cada hora de classe. Crec que és un canvi molt radical per a ells tenir molts professors, quan venien d'una experiència de tractar només amb dos o tres. També vull dir que els he notat una gran capacitat de situar-se ràpidament davant d'aquests canvis tan radicals. M'ha sorprès aquesta facilitat amb què s'han acostumat als crèdits, a tenir molts professors, als crèdits variables per trimestre... He vist que en un mes o dos mesos aquesta estructura la tenen perfectament coneguda i assolida.

T.M. Per al professorat que venim de Formació Professional, la novetat estava en el repte que ens suposava poder treballar amb alumnes més petits, fent una ensenyança totalment diferent a la que teníem. Recordo la il·lusió amb què el professorat del centre de Formació Professional vam muntar un currículum nou i una organització nova, abans que hi haguessin els professors del cicle, i recordo, també, com ens va ser d'útil en els primers moments l'ajuda d'uns professors de Primària que tenien una visió de l'edat dels nois i noies i de com es treballava amb ells, millor que la que poguéssim tenir nosaltres. També vull constatar el que ha destacat la Isabel, que els alumnes s'adaptaven, potser més fàcilment que nosaltres, a aquesta nova situació. Per a ells, el canvi de centre els pot espantar una mica al primer moment, però també els il·lusiona, per moltes raons: per la novetat de la situació, per conèixer altres nois i noies d'altres llocs.

J.H. Estic d'acord amb el fàcil que els ha resultat als alumnes —potser amb massa rapidesa i tot— l'adaptació a la nova situació; en canvi, recordo com va costar al professorat adaptar-nos al començament als nous horaris, que cada dia de la setmana tenies un horari diferent i havies d'anar amb el paperet a la mà per estar al lloc adient... No em sembla, però, que el to d'il·lusió o de repte amb què s'ha emprès la nova configuració que apuntava la Tovar hagi estat una cosa general o igual en tots els centres. El que constato com a novetat gran entre Primària i Secundària és la figura i feina diferent del professorat, una cosa que ja ha apuntat la Neus. Per dir-ho breument: el de Secundària és més ensenyant, més impartidor de coneixements; el de Primària, més formador.

Entrem més a fons en el tema de com el professorat del cicle està exercint les seves tasques. Al fil del que esteu dient, com s'està resolent en el cicle aquesta bipolaritat entre tipus de tasques? Amb paraules més simples, la feina del professor del cicle a què s'assembla més, a la del mestre o a la del llicenciat? En què consistiria una feina «mixta», si penseu que aquesta ha de ser la resposta més lògica o política?

J.H. Penso que és clar que en aquestes edats s'han de treballar hàbits, conrear actituds... i, a més a més i alhora, donar-los coneixements que proporcionin bona base cultural. Però no tothom es va sentir convidat a entendre això des del primer moment.

J.G. En aquesta discussió sobre la feina del professorat van pesar molt factors com el nombre equilibrat o no de professors d'un cos o altre que coincidien en un cicle, i sobretot l'actitud de respecte i de consideració en un pla d'igualtat amb què uns i altres es tractaven.

N.T. Deixa'm dir que va ve recordar-nos ara això, perquè pot semblar que els mestres hem arribat a la Secundària per dir què s'ha de fer i com s'ha d'ensenyar... Hem d'anar amb compte com parlem d'aquestes coses, perquè la nostra formació inicial com a mestres ja ens preparava per estar interessats per l'instrumental, pels hàbits, per la proximitat de l'alumnat, etc., mentre que la preparació i la preocupació dels altres docents se centrava més en els continguts i l'especialització. Ara s'està demanant al professorat de Secundària un esforç per fer més com de mestre, quan la feina que feien era diferent. No és qüestió de categories diferents, és qüestió de feines diferents el que ha separat els cossos docents. Ara tots anem darrere de la formació integral de l'individu i prioritze la persona, una formació bàsica per al dia de demà. Ara ens demanem un ensenyament igualitari amb una mostra heterogènia; estem parlant, potser, d'un professorat nou.

J.G. I el que cal destacar sobre això és que s'ha arribat com a una simbiosi de les formes de treball. Els professors de Secundària han après molt dels mestres que han arribat, sobretot la metodologia i didàctica. I els mestres, igual. Tot això es reflecteix ara en una feina diferent de la de Primària i de la que es feia a Secundària. Una feina nova, o un tipus de professorat nou, com també ha dit la Neus.

Insistint en aquest tema, us sembla que, després d'un temps de conviure i treballar junts uns professors i altres, tothom se sent igual, que tothom està igual de valorat?

I.G. Potser depèn encara molt dels tipus de centres, si eren de continuïtat o de nova creació i, per tant, que allí ningú tenia *prerogatives*, o de la capacitat de les persones d'adaptar-se a una nova organització del centre. Alguns mestres, potser sí que es van pensar que anaven a ocupar un lloc que era més seu... En alguns centres, potser sí que les sales de professors estan com a dividides: la part dels *antics* i la part dels *nouvinguts*. Però jo vull destacar molt més els aspectes positius, que s'ha anat en pla d'igualtat, en pla de companys, a fer les tasques.

J.H. Personalment, jo no he notat mai, mai, una diferenciació; però sí que s'ha sentit alguna cosa...

N.T. M'atreveixo a dir, pel que sento, que els mestres de Secundària encara noten com una mica d'infravaloració per part dels altres professors. Per què? Penso que alguns professors identifiquen els mestres amb la Reforma, i si aplicar-la els suposa neguit, repte, preocupació o pensen que estan davant d'una enganyifa,

llavors projecten contra el mestre el seu rebuig, com si els mestres fossin el *seu* problema, perquè si no estiguessin allí no hi hauria problemes... És tracta d'una interpretació molt subliminal, potser. Quan s'acabi d'incorporar un 3r i un 4t d'ESO, la cosa se suavitzarà, segur.

I.G. ...I cada cop més a mesura que els professors-mestres que estan en el cicle de 12-14 vagin fent cada cop més crèdits del segon cicle, o que el professorat del segon cicle faci més assignatures en el primer.

T.M. Sí que hi ha hagut professors a qui els ha costat, sobretot al començament, sentir-se bé en el centre nou. Però, més per problemes d'adaptació (horaris, canvis de lloc, anar d'un costat a altre...), que no perquè s'hagi tractat de manera desigual.

Tornem al tema d'allò que els mestres han aportat al nou cicle i del que han après de la gent que ja estava a Secundària o a Formació Professional. Se-

gur que uns i altres han cedit en alguna cosa...

T.M. En efecte, i concretant un mica més, que ara avaluem d'una manera diferent ho devem molt als mestres del cicle. Ells ho tenien més clar que nosaltres: l'observació contínua, el seguiment del treball diari en els registres...I moltes més coses.

N.T. He notat en molta gent del cos de Secundària l'interès i la sorpresa en evidenciar una manera de treballar pròpia de mestre: la dinàmica dels grups, el silenci que es pot generar quan treballes, dedicar un temps a llegir i escriure en la classe basats en la motivació, etc. Es mostren no només curiosos, sinó interessats en com es pot fer per aplicar-lo en les seves aules. Per l'altra banda, m'ha estat molt fàcil compartir experiències amb el professorat de Secundària que ja estava en el centre. He vist la preocupació pel rigor, pel nivell de l'assignatura o l'especialitat. Segueixo pensant, malgrat tot, que el més important o bàsic no va per aquí en la Secundària obligatòria.

I.G. Una cosa que han expressat més d'una vegada els companys que venien de Primària és que troben a faltar, amb certa nostàlgia, el contacte més continuat amb els alumnes, que s'ha perdut bastant radicalment aquella relació tan directa, tan confiada.

J.H. Molt, molt. Si a l'escola de Primària coneixes els pares, els avis i, fins i tot, els oncles dels nois i noies! Ara, per l'horari que seguim et queda —sobretot al començament— com a mala consciència perquè et sembla que no estàs fent el que hauries de fer, seguir més de prop els alumnes, les famílies, perquè estàs convençut que el noi necessita saber que algú s'està preocupant per ell. Amb el temps, però, t'adones que tu no ets l'única persona en el centre que es preocupa pels alumnes, que no ets imprescindible.

Però, durant la Secundària també s'ha d'assegurar aquest seguiment i ajuda directa als nois i noies; això, no només és propi de Primària.

I.G. I tenim molt d'interès en les tutories, per això. Les tutories a Secundària sempre havien vetllat més pels aspectes acadèmics, o els contactes amb pares es limitaven bastant als d'alumnes amb més necessitats; ara els tutors han après a fer millor i més complet aquest tracte que reclamava el Jesús. Ara veus que la tutoria consisteix més a buidar-se dia a dia, conèixer els detalls, la família, i no fer-ho a distància. Hem guanyat tots.

N.T. En aquesta etapa, una tutoria de preadolescents i adolescents ha de ser molt mirada, ha de ser sòlida.

Penso que ells necessiten unes pautes clares, fixes, concretes (com a l'educació infantil!), un referent a imitar que —si pot ser— l'admirin i apreciïn a la seva manera; és a dir, la base afectiva que regeix el tracte amb els més petits, ha d'estar present, també, a la Secundària. Una tutoria on es pugui fer aquest treball implica un seguiment d'alumne i de pares, i per fer-ho necessites tenir aquest alumne moltes hores a la setmana, no com passa ara, que pots ser professor de 6 grups alhora o tutor d'un grup en què estàs molt poc temps. Estem en el camí d'intentar trobar solucions per aconseguir com a fita principal la formació integral de l'alumnat, sobretot en el primer cicle, i que el funcionament o organització dels centres ho permeti millor.

T.M. Una cosa que penso que hem après, pel que fa a la tutoria, és que tots som tutors. Resulta que a Primària estàs pràcticament totes les hores amb el grup del qual ets tutor, i a Secundària estàs, com a molt, tres hores a la setmana de classe amb ells i tens molts altres alumnes: és difícil, d'entrada, fer una tutoria de les característiques que apuntes. Una solució és que la tutoria sigui participativa de tots els professors de l'equip docent, encara que segueixi la figura d'un tutor per grup. Aquest tutor no pot arribar a tot, per l'horari, perquè no els pot conèixer a fons, perquè no hi ha hores suficients per dedicar-se expressament als seus alumnes. Una bona solució és aquesta tutoria compartida.

J.H. Corroboro la necessitat que tenen els nois i noies que hi hagi algú a qui contar el que els passa, un tutor que els conegui i escolti, encara que estigui poc temps amb ells. De fet, la preocupació del tutor pel grup acaba definint molt el mateix grup, oi? Penso, igualment, que és fonamental que tots els professors ajudin aquest tutor.

I.G. Hi ha altres casos, de tutoria compartida, com quan dos tutors es reparteixin el mateix grup, perquè tot no recaigui en un de sol. Pot ser un pas intermediari per compartir entre tots. De tota manera, aquest tema de la tutoria compartida costa molt.

J.H. Parlàvem més d'una tutoria en què tot el grup de docents intercanvien informacions i la faciliten al tutor. Del que es tracta és que el tutor posseeixi la màxima informació sobre els nois i noies, per ajudar-los. És cert que això suposa molta feina i crema molt i, a més, costa organitzar-ho bé. Crec que, per l'important que és, la feina del tutor potser s'hauria d'incentivar més.

J.G. No oblidem tampoc que aquesta tasca de fer de tutor, encara que no estiguis nomenat com a tal, és una qüestió molt personal, d'estils de fer. Estic d'acord que la feina de tutor absorbeix molt i que s'hauria de facilitar. Penso, concretament, en les trobades o reunions dels equips docents, on es poden compartir i repartir actuacions. Són també una bona solució, sobretot si hi ha bona dinàmica en els equips.

J.H. Són una bona solució, a més, per ajudar-nos entre nosaltres, que necessitem molta moral!

Us heu referit a les feines, a les figures, als instruments, a allò que es comparteix —nou o no tan nou—... però quina és, precisament, la moral del professorat en aquests moments? d'això podríem parlar ara, de la moral, de l'ambient que es respira entre el professorat, del grau de satisfacció que senten en l'actualitat.

J.H. Parlava de les reunions de cicle com a font

d'energia, perquè allí pots compartir penes i alegries, com se solucionen les coses, què fa un, què es pot fer entre tots. Va bé això de carregar piles mitjançant l'ajuda dels altres...

J.G. Jo penso que com a col·lectiu hi ha un grau elevat de satisfacció i que potser poca gent faria un pas enrere. Sento, però, moltes vegades expressions de l'estil "Estic desbordada, estic desbordat per la feina!", tot pensant en altres situacions potser més tranquil·les. Necessitem, llavors, animar-nos entre nosaltres, i més si tenim en compte que, per una banda, no veiem el reconeixement social de la feina (els pares, per exemple, es mantenen encara com expectants o amb una mica de recel sobre els canvis de la Reforma), i per l'altra, que l'administració educativa ha observat un gran silenci fins ara sobre el paper dels ensenyants en aquests grans canvis.

M.T. No em feu molt de cas perquè tinc encara poca experiència, però penso que hi ha grups diversos de

gent. Hi ha gent decebuda, en efecte, que comencen a pensar que potser millor no haver fet el pas, que ara a Primària —sense 7è i 8è— s'està millor. Hi ha, també, gent encara neguitosa perquè no ha trobat el camí que imaginava o volia quan es va decidir a fer el pas, i no està del tot situada, però hi confien. Hi ha gent que estan a gust, però una mica incòmodes, sense veure clar el futur, no per la Reforma educativa en ella mateixa, sinó per l'aplicació que es fa en la Secundària.

T.M. La gent que venim de formació professional ja estàvem acostumats a situacions una mica difícils... Comparteixo la idea que la feina cansa i que segur que l'administració deu constatar més baixes del normal. Pensant, concretament, en factors que més cansen o desanimen, cal parlar en primer lloc —encara que no exclusivament— de l'organització del currículum: un professor no pot impartir, per exemple, sis continguts diferents a sis grups diferents. Per molt que vulguis treballar, això és molt difícil de portar a terme, això et desborda. No, no són ni els alumnes els que creen més dificultats o desànim, ni els professors, cadascú amb les seves particularitats; penso que allò més angoixant és com està organitzat el currículum, que no tens temps material per fer bé els crèdits que et toquen, ni per preparar ni per corregir, excepte que fossis una màquina... Jo, el reduiria.

J.H. Els alumnes desmoralitzen en el sentit que els trobes cada cop més que passen molt de tu, del que estàs dient, de tot. Que pensin que sense treballar es pot aprofitar i rendir, per exemple, pot arribar a exasperar o desmoralitzar.

I.G. El que diu la Tovar de la dispersió del currículum també afecta els alumnes, no només el professorat. Quan es necessiten —com hem dit— pautes concretes i ritmes estables, una dispersió tan gran de matèries, hores, etc. no els permet centrar-se bé, organitzar-se bé, arriben a no saber on estan. Això contribueix a la seva deixadesa, passotisme, o manca de treball.

No és d'això del què més s'ha parlat públicament, quan han saltat als mitjans de comunicació notícies sobre aspectes negatius o conflictius que es vivien en el nou cicle. Què dieu de la violència escolar, de la disciplina, o d'altres tòpics divulgats? Us proposo, ara, que entreu a explicitar més directament les dificultats principals amb què us trobeu en el vostre treball en el cicle.

N.T. Com a introducció vull dir que no tots els centres són iguals, quant al nombre d'alumnat, professorat i

nivells: uns IES de nova creació no tenen tantes dificultats, d'entrada, com els centres grans o reconvertits. Penso que els plantejaments inicials per aplicar la Reforma i l'evolució que seguirà, així com les dificultats o obstacles que sorgiran, tindran un enfocament diferent, segons aquests condicionants. Abans hem dit, en relació amb això, que en centres més grans la tutoria serà més difícil d'organitzar, quan resulta que és una eina de solució de problemes interessant.

I.G. El tema de la disciplina és un problema, però n'hi ha d'altres que segueixen preocupant i que no estan resolts. Penso, per exemple, en el tema de l'atenció a la diversitat. Alguns confiaven que quan arribessin els mestres al cicle, que coneixien els nens de 12 i 13 anys i que tenien experiències de treball més individualitzadores, ells ho resoldrien... I mira que ja anem entre tots provant respostes, però son com a pedacets! Hi ha problemes de disciplina que es deriven d'aquesta situació que considerem, ara per ara, bastant irresoluble. Si pensem en casos específics, com quan t'arriben col·lectius d'alumnes immigrants o tens alumnes en situació de risc, encara es veu més difícil atendre'ls suficientment. Caldrien més mesures des de l'administració.

J.H. No se solucionen, perquè amb la bona voluntat del professorat o amb una experiència personal no n'hi ha prou. Calen més solucions tècniques o administratives, més recursos econòmics, personals i didàctics, més materials, més temps per elaborar-los... A més, d'entre les solucions que estem adoptant ara (per exemple, com es decideix l'acreditació) no tothom està ben segur o satisfet que siguin eficaces.

T.M. Voldria distingir entre els nois i noies que vénen amb dictamen fet i els que no en tenen. Amb els primers ja anem treballant, i crec que bastant bé, no creen problemes. Els que sí que creen problemes són els altres, dels quals sempre en trobes dos o tres per aula. No entenc per què, per exemple, els nois hiperactius, caracterials, més violents, no vénen ja treballats des de Primària; llavors, sembla com si aquests nois comencen a ser problemàtics quan arriben a la Secundària.

J.H. No estem en temps d'augmentar els dictàmens, si això comporta —i ho comporta, clar— més recursos econòmics. I penso que la cosa anirà en augment, perquè els problemes no solucionats tendeixen a fer que el seu nombre tiri amunt.

I.G. Aquí hi ha una font clara de neguit entre el professorat, que no sap com atendre'ls adequadament,

i es té por que amb la mala imatge que creen, els altres nois i noies aprendran d'ells, es contagiaran. S'ha de fer alguna cosa —es diu—, però no s'està ben segur de l'èxit.

J.H. En efecte, les mesures disciplinàries que es prenen amb aquests nois es confia que facin més efecte en els altres nois i noies que potser en ells mateixos.

I dels altres tòpics que corrien entre la gent, què en diu? Per exemple, del recel davant la barreja d'uns nens petits amb els nois grans de l'institut.

I.G. Sí, es parlava també de que els passaria a nois tan petits barrejats amb els més grans de l'institut. En absolut es cap problema, conviuen molt bé els grans i els petits. Aquests tenen una dinàmica interna compartida i no estan excessivament preocupats per les coses dels més grans. En tot cas, descobrir el món dels més grans és una cosa ben lògica, que no ha d'escandalitzar a ningú avui.

T.M. Recordo que al començament vam preveure uns patis diferents per por que es barrejessin entre ells. Ens ho podíem haver estalviat tranquil·lament!

J.H. I si a vegades els grans es posen amb els petits, o al revés, els problemes no passen d'aquí. En ocasions, són els grans els que s'escandalitzen dels petits!

Aquests temes darrerament comentats són objecte d'atenció i preocupació inevitable entre el professorat, i tot no són coincidències en els plantejaments ni en les solucions a adoptar, com heu dit. Abans d'acabar la conversa, voldria que féssiu referència, també, a altres temàtiques —no dic menors—, que acostumeu a debatre, on costa l'acord, altres coses que deixeu poc o mal resoltes.

I.G. N'hi ha molts: si els nens han de portar o no agenda on apuntar les coses, si ja s'han de saber organitzar sense aquestes ajudes; si s'han d'utilitzar cartelleres a classe per informar; si s'ha d'insistir molt o no en com s'ha de fer un treball determinat...

J.H. ...De què hem de parlar més ara, de procediments, de coneixements...?

N.T. ...Si s'han de treballar molt o no ja determinats hàbits; com s'ha de fer l'avaluació, com s'observen les actituds; si hi han d'haver aquí uns objectius clars, igual com per a la resta de continguts...

T.M. ...Si s'han de fer tantes reunions: de cicle, de tutors, de claustre...; si les coses no se solucionarien, també, sense tantes reunions...

Perdó per la pregunta que us he fet. És evident que la vida quotidiana i les preocupacions dels professionals de la docència en qualsevol cicle educatiu és massa rica, complexa, variada, com per intentar que es resumeixi en quatre ratlles... A canvi, us demano ara unes frases finals amb què resumir d'alguna manera la vostra impressió general sobre la temàtica que hem abordat en aquesta conversa.

T.M. Com deia al començament, per al nostre centre ha estat molt positiva la implantació del primer cicle. Ara, un cop revisats alguns temes, torno a reafirmar el meu optimisme sobre l'èxit del cicle. Aquesta impressió seria màxima si sabéssim canviar una mica l'organització del currículum, que és l'obstacle que més he volgut destacar abans com a creador de dificultats ara, al qual he concedit major atenció en la conversa.

N.T. El meu grau d'optimisme seria complet si els canvis no els notessin tant els alumnes. Vull dir que no hi hauria d'haver massa dispersió en uns moments que ells tornen a necessitar pautes i referències concretes, estables.

I.G. Jo diria que hem pujat tots com a uns cavallets de fira, que estem fent tombs, que estem descobrint emocions, que ens ho estem passant bé (com a la fira), que estem en aquest ball... i que encara no ens hem aturat. Ens falta, per tant, una mica més de temps per poder tenir una perspectiva global del que hem fet i fem. Des de la meua opinió personal, sóc moderadament optimista.

J.H. A mi em falta insistir que si no es posen més recursos, costarà. Trobo a faltar fins i tot que la mateixa administració s'ho cregui molt més. A nivell personal, estic content.

Tot i que heu expressat moltes vegades que no us consideràveu com a persones que parlaven en nom d'altres, penso que el dibuix que heu fet del cicle 12-14 té traços prou clars com perquè els que hi estan implicats els puguin fàcilment reconèixer i avaluar, i els que no ho estan s'hagin fet una idea o imatge bastant completa. Moltes gràcies.

*Transcripció a càrrec de l'entrevistador, Enric Valls
Fotografies a cura d'Agustí Salvat*